

ΚΥΠΡΟΣ

Βασικά Στοιχεία 2008

Κράτος μέλος από	1 ^η Ιουλίου 2003
Περιγραφή προβλήματος	Νάρκες κατά προσωπικού και κατά οχημάτων, εκρηκτικά πολεμικά υλικά που δεν έχουν εκραγεί.
Εκτιμώμενη έκταση προβλήματος	Μέχρι και 5 τ.χλμ. (Νοέμβριος 2008 εκτίμηση των Ηνωμένων Εθνών)
Θύματα το 2008	Έξι (2007: 0)
Εκτιμώμενος αριθμός επιζώντων από νάρκες/εκρηκτικά κατάλοιπα πολέμου	Άγνωστος - τουλάχιστον επτά
Άρθρο 5 (εκκαθάριση ναρκοθετημένων περιοχών)	1 ^η Ιουλίου 2013
Αποναρκοθέτηση το 2008	Είκοσι ύποπτες επικίνδυνες περιοχές στην διαχωριστική ζώνη· δύο ναρκοπέδια της Εθνοφρουράς σε περιοχές που ελέγχονται από την Κυβέρνηση· καμία αποναρκοθέτηση στις περιοχές που ελέγχονται από την Τουρκία·
Αποδέκτες εκπαίδευσης στους κινδύνους το 2008	1,645
Υποστήριξη για δράσεις σχετικά με νάρκες το 2008	Διεθνής: Καμία (2007: \$485,000.) Εθνικοί πόροι: \$147,260 (2007: δεν έχουν αναφερθεί)

Κατάσταση τελευταίων δέκα ετών

Η Κυπριακή Δημοκρατία έγινε Κράτος μέλος της Σύμβασης για την Κατάργηση Ναρκών Κατά Προσωπικού την 1^η Ιουλίου 2003. Ολοκλήρωσε την καταστροφή των αποθηκευμένων ναρκών κατά προσωπικού στην προθεσμία της 1^{ης} Ιουλίου 2007. Έχει κρατήσει 1.000 νάρκες για εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς σκοπούς αλλά δεν έχει ακόμη χρησιμοποιήσει καμία από αυτές. Η Κύπρος έχει δηλώσει ότι η εκπλήρωση των υποχρεώσεων της συνθήκης επιτυγχάνεται μέσω της νομοθεσίας για την επικύρωσή της και μέσω άλλης μη εξειδικευμένης στις νάρκες κατά προσωπικού νομοθεσίας.

Η Κύπρος έχει κάνει σταθερή πρόοδο στην εκκαθάριση ναρκοθετημένων περιοχών από τότε που έγινε Κράτος μέλος της Σύμβασης για την Κατάργηση Ναρκών. Τα Ηνωμένα Έθνη συνέχισαν να διεξάγουν εκκαθάριση ναρκοθετημένων περιοχών στη διαχωριστική ζώνη μεταξύ των περιοχών που ελέγχονται από την κυπριακή δημοκρατία και των περιοχών που ελέγχονται από τις Τουρκικές Δυνάμεις, παρόλο που το έλλειμμα χρηματοδότησης στις αρχές του 2009 είχε περιορίσει την πρόοδο. Δεν έχουν υπάρξει ενδείξεις εκκαθάρισης στα εδάφη που ελέγχονται από Τουρκικές Δυνάμεις.

Από το 1999 έως το 2009, το Παρατηρητήριο Ναρκών Εδάφους έχει εντοπίσει τουλάχιστον οκτώ θύματα ναρκών (ένα άτομο έχασε τη ζωή του και επτά τραυματίστηκαν) στην Κύπρο. Πρόγραμμα εκπαίδευσης στους κινδύνους παρέχεται στους πολίτες από το 2006. Επιζώντες από νάρκες/εκρηκτικά κατάλοιπα πολέμου, συμπεριλαμβανομένων μη-Κύπριων υπηκόων, λαμβάνουν επαρκή βοήθεια.

Πολιτική Απαγόρευσης Ναρκών

Η Κύπρος υπέγραψε την Σύμβαση για την Κατάργηση Ναρκών στις 4 Δεκεμβρίου 1997 την οποία επικύρωσε στις 17 Ιανουαρίου 2003 και έγινε Κράτος Μέλος την 1^η Ιουλίου 2003. Η Κύπρος δηλώνει ότι η εκπλήρωση των υποχρεώσεων της συνθήκης επιτυγχάνεται μέσω της σχετικής νομοθεσίας για την επικύρωσή της.¹ Επιπλέον, με την «Νομοθεσία σχετικά με τις Εκρηκτικές Ύλες του 2005» ποινικοποιείται η χρήση, παραγωγή, αποθήκευση, ή μεταφορά οποιουδήποτε τύπου εκρηκτικού υλικού χωρίς προηγούμενη άδεια.² Η εκπλήρωση των όρων της συνθήκης έχει ανατεθεί στην Εθνική Επιτροπή Εφαρμογής του Συνεδρίου της Οττάβα και το Κέντρο Δράσης Ναρκών της Κύπρου (CYMAC).

Η Κύπρος παραβρέθηκε στην Ένατη Σύνοδο των Κρατών Μελών το Νοέμβριο 2008 και στις συνδιασκέψεις της Μόνιμης Επιτροπής στην Γενεύη τον Μάιο 2009, κάνοντας δηλώσεις σχετικά με την εκκαθάριση των ναρκοπεδίων και στα δύο συνέδρια.

Η Κύπρος υπέβαλλε την ετήσια έκθεση για το Άρθρο 7, η οποία κάλυπτε το ημερολογιακό έτος 2008. Μέχρι τότε είχε υποβάλλει πέντε εκθέσεις για το Άρθρο 7.³

Όσον αφορά στην ερμηνεία και εφαρμογή των Άρθρων 1, 2 και 3 της Συνθήκης Απαγόρευσης Ναρκών η Κύπρος έχει δηλώσει ότι θεωρεί ότι η συνθήκη απαγορεύει την αποθήκευση και τη μεταφορά ναρκών κατά προσωπικού σε άλλες χώρες και ότι το Άρθρο 1 (γ) «απαγορεύει κοινές στρατιωτικές ασκήσεις των κρατών μελών της Συνθήκης με στρατιωτικές δυνάμεις κρατών που δεν έχουν επικυρώσει τη Συνθήκη».⁴

Η Κύπρος είναι μέλος της Συνθήκης για τα Συμβατικά Όπλα (CCW) και του Τροποποιημένου Πρωτοκόλλου II για τις νάρκες εδάφους. Μέχρι τον Ιούλιο 2009 δεν είχε υποβάλει την ετήσια έκθεση για το 2007 ή για το 2008, όπως απαιτείται από το Άρθρο 13. Η Κύπρος δεν είναι ακόμη μέλος του Πρωτοκόλλου V της Συνθήκης για τα Συμβατικά Όπλα σχετικά με τα εκρηκτικά κατάλοιπα πολέμου.

¹ Νόμος 37 (III) 2002, «Νομοθεσία Επικύρωσης της Συνθήκης για την Απαγόρευση Χρήσης, Αποθήκευσης, Παραγωγής και Μεταφοράς Ναρκών κατά Προσωπικού και την Καταστροφή τους».

² Νόμος 19 (I) 2005, «Νομοθεσία Σχετικά με τις Εκρηκτικές Ύλες του 2005», Άρθρο 4. Η νομοθεσία περιλαμβάνει ποινικές κυρώσεις.

³ Οι προηγούμενες εκθέσεις έχουν υποβληθεί για το ημερολογιακό έτος 2007, τον Απρίλιο 2007, στις 28 Απριλίου 2006, στις 24 Απριλίου 2005 και για τη χρονική περίοδο 1 Ιουλίου–31 Δεκεμβρίου 2003, και στις 28 Σεπτεμβρίου 2005 (σε μη συγκεκριμένη φόρμα).

⁴ Φαξ PD-MA/24.11.12.142 από τον Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Σύμβουλο, εκ μέρους της Μόνιμης Γραμματείας, Υπουργείο Εξωτερικών, 8 Μαΐου 2006. Για επιπλέον πληροφορίες βλ. *Έκθεση του Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους* για το έτος 2006, σελ. 374.

Μέχρι την 1η Ιουλίου 2009, δεν είχε υπογράψει τη Συνθήκη για τις Βόμβες Διασποράς.

Παραγωγή, Αποθήκευση και Διατήρηση

Η Κύπρος υποστηρίζει ότι ποτέ δεν έχει παράγει ή εξάγει νάρκες κατά προσωπικού.⁵ Στην αρχική αναφορά για το Άρθρο 7, η Κύπρος δήλωσε ότι πριν ξεκινήσει το πρόγραμμα καταστροφής τον Δεκέμβριο 2003 το σύνολο των αποθηκευμένων ναρκών κατά προσωπικού ανερχόταν στις 48,475 νάρκες.⁶ Η Κύπρος ολοκλήρωσε το πρόγραμμα καταστροφής των αποθεμάτων εντός της προθεσμίας που έχει τεθεί από τη συνθήκη την 1 Ιουλίου 2007.⁷

Η Κύπρος διατήρησε 1000 νάρκες κατά προσωπικού για ερευνητικούς και αναπτυξιακούς σκοπούς, σύμφωνα με το Άρθρο 3 της Συνθήκης.⁸ Αυτός ο αριθμός δεν έχει αλλάξει από το 2003, γεγονός που υποδεικνύει ότι καμία από τις νάρκες δεν έχει χρησιμοποιηθεί σε εκπαιδευτικές δράσεις. Ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών δήλωσε στο Παρατηρητήριο Ναρκών Εδάφους τον Απρίλιο του 2009 ότι ένας περιορισμένος αριθμός από αυτές τις νάρκες θα χρησιμοποιούνταν κατά τη διάρκεια εκπαίδευσης το Μάιο 2009.⁹ Πρωτίτερα, τον Ιούνιο 2008, εκπρόσωποι δήλωσαν στο Παρατηρητήριο Ναρκών Εδάφους ότι η Κύπρος δεν σκοπεύει να καταστρέψει καμία από τις αποθηκευμένες νάρκες της.¹⁰ Η Κύπρος δεν έχει παραθέσει ακόμη λεπτομερή στοιχεία για τους διατεινόμενους σκοπούς της και τις πραγματικές χρήσεις των παρακρατημένων ναρκών της. Η Κύπρος δεν έχει χρησιμοποιήσει το διευρυμένο Έντυπο D σχετικά με τις παρακρατημένες νάρκες όπως είχε συμφωνηθεί από τα Κράτη Μέλη τον Δεκέμβριο 2005.

Περιγραφή του προβλήματος

Έκταση του Προβλήματος

⁵ Η κυβέρνηση των ΗΠΑ έχει αναγνωρίσει την Κύπρο ως πρώην παραγωγό χώρα, γεγονός το οποίο η Κύπρος έχει αρνηθεί. Βλ. *Αναφορά του Παρατηρητηρίου Ναρκών για το έτος 1999*, σελ. 704.

⁶ Έκθεση για το Άρθρο 7 (για την χρονική περίοδο 1 Ιουλίου– 31 Δεκεμβρίου 2003), Έντυπο Β. Η Κύπρος έχει δηλώσει κατά καιρούς άλλα σύνολα άλλα οι εκπρόσωποι της κυβέρνησης δήλωσαν ότι αυτό είναι το σωστό σύνολο ναρκών. Βλ. *Έκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2006*, σελ. 374-375 για λεπτομέρειες. Οι αποθηκευμένες νάρκες που είχαν αρχικά δηλωθεί αποτελούνταν από οκτώ τύπους ναρκών από την Κίνα, τη Σιγκαπούρη, την Ταϊβάν, και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής: M2A1 (474), M2A3 (179), M16 (4,086), M16A1 (16,440), M16A2 (20,146), M16E3 (278), VS-50 (4,450), και GLD-112 (2,422).

⁷ Έκθεση για το Άρθρο 7 (για το ημερολογιακό έτος 2007), Έντυπο Γ. Οι τύποι των ναρκών που καταστράφηκαν είναι: M2A1/A4, M16A1/A2, M16E3, VS-50, και GLD-112. Αυτή η έκθεση δεν περιλαμβάνει τον αριθμό ναρκών που ανήκουν σε κάθε τύπο.

⁸ Έκθεση για το Άρθρο 7 (για το ημερολογιακό έτος 2008), Έντυπο Δ. Το έντυπο αναφέρει: «Αμετάβλητη από την τελευταία έκθεση.» Οι νάρκες είναι αποθηκευμένες στις αποθήκες της Εθνοφρουράς στην κοινότητα Παλωδιάς κοντά στη Λεμεσό και χρησιμοποιούνται από τη CYMAC. Το σύνολο που έχει παρακρατηθεί αποτελείται από 100 νάρκες τύπου M2A1, M2A3, M16A1, και M16A2, όπως επίσης και 200 νάρκες τύπου M16, VS-50, και GLD-112. Παρόλο που το νούμερο 1000 έχει παραμείνει σταθερό από το 2003, η Κύπρος άλλαξε την σύνθεση στην αναφορά του 2006 σε 200 νάρκες τύπου M16 και μηδέν νάρκες τύπου M16E3 αντί των 100 τύπου M16 και 100 τύπου M16E3.

⁹ Email από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών, 30 Απριλίου 2009.

¹⁰ Συνέντευξη με την αντιπροσωπεία της Κύπρου στις συνδιασκέψεις της Μόνιμης Επιτροπής, Γενεύη, 5 Ιουνίου 2008. Η αντιπροσωπεία ανέφερε επίσης ότι η Κύπρος μπορεί να ανακτήσει τις νάρκες από τα ναρκοπέδια της και να τις χρησιμοποιήσει για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Η Κύπρος διαθέτει νάρκες εδάφους κατά προσωπικού και κατά οχημάτων και εκρηκτικά κατάλοιπα πολέμου σε επικίνδυνες περιοχές της. Το νησί έχει διαιρεθεί γεωγραφικά και πολιτικά από μία εντατικά ναρκοθετημένη διαχωριστική ζώνη έκτασης 180 χλμ. από το 1974, οπότε Τουρκικές Στρατιωτικές δυνάμεις κατέλαβαν το βόρειο τμήμα του νησιού. Τα ναρκοπέδια δημιουργήθηκαν από την Ελληνοκυπριακή Εθνοφρουρά και τις Τουρκικές Στρατιωτικές Δυνάμεις μέσα και έξω από την διαχωριστική ζώνη. Τα Ηνωμένα Έθνη έχουν εκτιμήσει ότι το νησί είναι πιθανόν να διαθέτει νάρκες εδάφους και εκρηκτικά κατάλοιπα πολέμου έως και σε 5 τ.χλμ. γης σε επικίνδυνες περιοχές του.¹¹

Ως τις αρχές του 2009, 10 ναρκοπέδια που περιείχαν 3,224 νάρκες κατά προσωπικού παρέμεναν προς εκκαθάριση έξω από την διαχωριστική ζώνη σε περιοχές που ελέγχονταν από την Δημοκρατία της Κύπρου.¹² επιβεβαιωμένα ναρκοπέδια παρέμεναν μέσα ή γύρω από τις κοινότητες Δάλι, Γέρι, Ποταμιά και Τρούλοι.¹³ Μέχρι το Μάιο 2009, ένα παλιό στρατιωτικό πεδίο βολής κοντά στην Πάφο είχε σχεδόν ολοκληρωτικά εκκαθαριστεί. Σύμφωνα με τον Υπουργό Εξωτερικών, δεν υπάρχουν άλλες περιοχές με εκρηκτικά κατάλοιπα πολέμου στα εδάφη που βρίσκονται υπό τον ενεργό έλεγχο της Δημοκρατίας της Κύπρου.¹⁴ Παραμένουν προς εκκαθάριση 18 περαιτέρω ύποπτες επικίνδυνες περιοχές μέσα στη διαχωριστική ζώνη.¹⁵ Η έκταση του προβλήματος στις περιοχές που ελέγχονται από τις Τουρκικές Στρατιωτικές Δυνάμεις δεν είναι γνωστή.

Θύματα

Το 2008, το Παρατηρητήριο Ναρκών κατέγραψε τουλάχιστον έξι νέα θύματα ναρκών (όλοι τραυματίες) σε τέσσερα περιστατικά.¹⁶ Τέσσερα θύματα ήταν πολίτες και δύο ναρκοσυλλέκτες. Στις 28 Μαρτίου 2008, ο επικεφαλής μίας ομάδας ναρκοσυλλεκτών από τη Μοζαμβίκη τραυματίστηκε από μία νάρκη κατά προσωπικού στην διαχωριστική ζώνη.¹⁷ Στις 5 Δεκεμβρίου 2008, τρία μέλη μιας Ιρακινής οικογένειας (ένας άντρας, μία γυναίκα και ένα παιδί) τραυματίστηκαν από μία νάρκη κατά προσωπικού στη διαχωριστική ζώνη ενώ αναζητούσαν άσυλο.¹⁸ Στις 20 Δεκεμβρίου 2008, σε ένα παρόμοιο περιστατικό άλλος ένας Ιρακινός άντρας

¹¹ Ηνωμένα Έθνη, “Portfolio of Mine Action Projects 2009” («Χαρτοφυλάκιο για τα Έργα περί Δράσεως με Νάρκες για το έτος 2009»), Νέα Υόρκη, Νοέμβριος 2008, σελ. 147.

¹² Δήλωση της Κύπρου, Μόνιμη Επιτροπή για την Εκκαθάριση Ναρκών, Εκπαίδευση σε Κινδύνους από Νάρκες και Τεχνολογίες για τη Δράση με Νάρκες, Γενεύη, 28 Μαΐου 2009· και email από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών, 22 Μαΐου 2009.

¹³ Έκθεση για το Άρθρο 7 (για το ημερολογιακό έτος 2008), Έντυπο C.

¹⁴ Email από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών, 22 Μαΐου 2009.

¹⁵ Email από Michael Raine, Διευθυντή Προγράμματος, MAC-C, 3 Απριλίου 2009.

¹⁶ Παρακολούθηση των Μ.Μ.Ε. από το Παρατηρητήριο Ναρκών Εδάφους από 1 Ιανουαρίου 2008 έως 31 Δεκεμβρίου 2008· Email από Michael Raine, Διευθυντή Προγράμματος, MAC-C, 31 Μαρτίου 2009· Email από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών Υποθέσεων, 30 Απριλίου 2009.

¹⁷ Βλ. Έκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2008, σελ. 323· “Landmine victim helping Cyprus become mine free” («Τα θύματα ναρκών εδάφους βοηθούν την Κύπρο να απελευθερωθεί απ’ τις νάρκες,») Reuters (Λάρνακα), 4 Απριλίου 2008, www.reuters.com· Email από Michael Raine, MAC-C, 31 Μαρτίου 2009· Email από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών Υποθέσεων, 30 Απριλίου 2009.

¹⁸ “Saddam army general finally felled by Cyprus mine” («Στρατηγός του στρατού του Σαντάμ έπεσε εν τέλει εξαιτίας μίας Κυπριακής νάρκης»), AFP (Λάρνακα), 17 April 2008. Το MAC-C κατέγραψε μόνο ένα θύμα στις 5 Δεκεμβρίου 2008 (ένας άντρας τραυματίστηκε). E-mail από Michael Raine, MAC-C, 31 Μαρτίου 2009· E-mail από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών, 30 Απριλίου 2009.

τραυματίστηκε από νάρκη κατά προσωπικού στη διαχωριστική ζώνη ενώ αναζητούσε άσυλο.¹⁹ Στις 10 Δεκεμβρίου 2008, ένας ναρκοσυλλέκτης τραυματίστηκε από νάρκη κατά προσωπικού κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων εκκαθάρισης.²⁰ Πριν το 2008, το τελευταίο θύμα ναρκών στην Κύπρο είχε καταγραφεί το 2003.²¹ Κανένα νέο θύμα ναρκών δεν έχει αναφερθεί το 2009, μέχρι τις 31 Μαΐου.²²

Ο συνολικός αριθμός θυμάτων από νάρκες δεν είναι γνωστός. Από το 1999 έως το 2008, το Παρατηρητήριο Ναρκών κατέγραψε τουλάχιστον οκτώ θύματα ναρκών (ένα έχασε τη ζωή του και επτά τραυματίστηκαν).²³ Πέντε θύματα ήταν πολίτες (τρεις άντρες, μία γυναίκα, και ένα παιδί) και τα υπόλοιπα θύματα ναρκών ήταν ναρκοσυλλέκτες. Ανάμεσα στα θύματα πολίτες, τέσσερεις ήταν Ιρακινοί που προσπαθούσαν να διασχίσουν παράνομα τα Βόρεια-Νότια σύνορα και ένας ήταν αγρότης. Οι νάρκες κατά προσωπικού προκάλεσαν έξι θύματα και οι νάρκες κατά οχημάτων προκάλεσαν δύο θύματα. Επιπλέον, τον Αύγουστο 2003 ένας Κύπριος πρόσφυγας από τον κατεχόμενο από τους Τούρκους βορρά αυτοκτόνησε περπατώντας πάνω σε ένα ναρκοπέδιο ευκρινώς σημασμένο.²⁴

Πριν το 2009, τουλάχιστον τέσσερα θύματα είχαν καταγραφεί: τρία μέλη της ειρηνευτικής δύναμης των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο έχουν χάσει τη ζωή τους από νάρκες μεταξύ 1974 και 1998, και ένας 37χρονος άντρας έχασε τη ζωή του εξαιτίας από νάρκη όταν ακολούθησε το σκύλο του σε ένα ναρκοπέδιο στη διαχωριστική ζώνη το 1997.²⁵

Επικινδυνότητα

Το 2008, η αύξηση του αριθμού των θυμάτων ήταν αποτέλεσμα της προσπάθειας ατόμων που αναζητούσαν άσυλο να διασχίσουν παράνομα τα Βόρεια-Νότια σύνορα. Οι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής της διαχωριστικής ζώνης, ιδίως οι αγρότες, θεωρείται ότι διατρέχουν κίνδυνο.

Κοινωνικο-οικονομικές επιπτώσεις

¹⁹ “Urgent appeal for money to compete de-mining drive” («Επείγουσα έκκληση για οικονομική βοήθεια για την προώθηση της αποναρκοθέτησης»), Κύπρος-Επιστολή, (Λευκωσία), 30 Δεκεμβρίου 2008, www.cyprus-mail.com: E-mail από Michael Raine, MAC-C, 31 Μαρτίου 2009· Email από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών, 30 Απριλίου 2009.

²⁰ “Cyprus demining may end in Jan due to lack of funds” («Η αποναρκοθέτηση της Κύπρου είναι πιθανόν να λήξει τον Ιανουάριο εξαιτίας της έλλειψης πόρων»), *Reuters* (Λευκωσία), 29 December 2008, www.reuters.com: E-mail από Michael Raine, MAC-C, 31 Μαρτίου 2009

²¹ Βλ. *Εκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2004*, σελ. 383.

²² Παρακολύθηση των Μ.Μ.Ε. από το Παρατηρητήριο Ναρκών Εδάφους από 1 Ιανουαρίου 2008 έως 31 Δεκεμβρίου 2008· Email από Michael Raine, Διευθυντή Προγράμματος, MAC-C, 31 Μαρτίου 2009· Email από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών Υποθέσεων, 1 Ιουλίου 2009.

²³ Βλ. *Εκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2004*, σελ. 383· και *Εκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2000*, σελ. 765.

²⁴ Βλ. *Εκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2004*, σελ. 383. Επειδή αυτό ήταν αυτοκτονία, δεν συνάδει με τον ορισμό του Παρατηρητηρίου Ναρκών για τα θύματα ναρκών ή εκρηκτικών καταλοίπων πολέμου, και συνεπώς δεν προσμετρήθηκε στο συνολικό αριθμό του 1999-2008.

²⁵ Βλ. *Εκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 199*, σελ. 706.

Πρωταρχική επίπτωση του προβλήματος σε όλη την έκταση του νησιού φαίνεται να είναι η παρακώλυση των αγροτικών εργασιών.²⁶ Λέγεται ότι οι αγρότες χρησιμοποιούν τη γη που γειτνιάζει με ναρκοθετημένες περιοχές και στις περισσότερες περιπτώσεις έχουν καλλιεργήσει γη σε μικρότερη από δύο μέτρα απόσταση από την περιφράξη των ναρκοπεδίων.²⁷ Παρόλα αυτά, η αποναρκοθέτηση στη διαχωριστική ζώνη θεωρείται ότι έχει μία σημαντική οικονομική επίδραση: επιτρέποντας το άνοιγμα νέων σημείων διέλευσης, η εκκαθάριση έχει διευκολύνει την αύξηση των εμπορικών συναλλαγών και τη μετακίνηση πληθυσμού.²⁸

Πρόγραμμα Διαχείρισης και Συντονισμού

Δράση για τις Νάρκες

Μία διυπουργική Εθνική Επιτροπή, που ιδρύθηκε το Μάιο 2008, λειτουργεί κατ' όνομα ως Εθνική Αρχή Δράσης Ναρκών, η οποία από την υιοθέτηση του Εθνικού Σχεδιασμού για την Πλήρη Εφαρμογή του Συνεδρίου της Οττάβα (βλ. παραπάνω) δεν έχει συνεδριάσει.²⁹ Υπάρχουν δύο κέντρα δράσης για νάρκες στην Κύπρο. Το Κέντρο Δράσης Ναρκών Κύπρου (CYMAC) υπό τη διοίκηση του Μηχανικού Σώματος της Εθνοφρουράς είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή της Συνθήκης Κατάργησης Ναρκών και του Τροποποιημένου Πρωτόκολλου II. Το Κέντρο Δράσης για τις Νάρκες στην Κύπρο των Ηνωμένων Εθνών (MAC-C), ιδρύθηκε το 2004, και υποστηρίζει τον συντονισμό μεταξύ των Ειρηνευτικών Δυνάμεων των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο (UNFICYP), της Δημοκρατίας της Κύπρου, των Τουρκικών Στρατιωτικών Δυνάμεων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το MAC-C είναι υπεύθυνο για την εποπτεία των επιχειρήσεων εκκαθάρισης ναρκοπεδίων στην διαχωριστική ζώνη.³⁰

Παροχή υποστήριξης στα θύματα

Το σύστημα στην Κύπρο δεν παρέχει συγκεκριμένα προγράμματα υποστήριξης των θυμάτων. Δεν υπάρχει νομοθεσία αναφορικά με την κάλυψη ατυχημάτων από νάρκες, αλλά οι επιζώντες και οι οικογένειες των θυμάτων λαμβάνουν βοήθεια μέσω του Υπουργείου Άμυνας και Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.³¹ Η Κύπρος συμπεριέλαβε πληροφορίες σχετικά με την παροχή υποστήριξης σε θύματα στην εθελοντική Φόρμα J στην έκθεση του Άρθρου 7 μόνο μία φορά.³²

²⁶ Βλ. Έκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2008, σελ. 319.

²⁷ Ηνωμένα Έθνη, “Portfolio of Mine Action Projects 2009” («Χαρτοφυλάκιο για τα Έργα περί Δράσεως με Νάρκες για το έτος 2009»), Νέα Υόρκη, Νοέμβριος 2008, σελ. 147.

²⁸ Βλ. Alison Chandler, “Impact Assessment, European Union (EU)-Funded Landmine and Ordnance Clearance Programme Cyprus” («Εκτίμηση Επιπτώσεων, Ευρωπαϊκή Ένωση – Χρηματοδοτούμενο Πρόγραμμα Εκκαθάρισης Ναρκών Εδάφους και Εκρηκτικών Υλικών Πολέμου στην Κύπρο», Mines Advisory Group, Απρίλιος 2008· και Έκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2008, σελ. 320.

²⁹ Βλ. Έκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2008, σελ. 319-320· E-mail από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών Υποθέσεων, 22 Μαΐου 2009.

³⁰ Βλ. Έκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2008, σελ. 319.

³¹ Δημοκρατία της Κύπρου, “Contribution of Cyprus to a Mine-Free World – National Plan for the Implementation of the Ottawa Convention” («Συνεισφορά της Κύπρου σε έναν κόσμο ελεύθερο από νάρκες – Εθνικός Σχεδιασμός για την Εφαρμογή της Συνθήκης της Οττάβα»), Αύγουστος 2005, σελ. 18, www.mfa.gov.cy.

³² Έκθεση για το Άρθρο 7 (για την χρονική περίοδο 1 Ιουλίου– 31 Δεκεμβρίου 2003), Έντυπο J.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης είναι αρμόδιο για θέματα σχετικά με τα άτομα με αναπηρία.³³ Το Παγκύπριο Συμβούλιο για τα Άτομα με Αναπηρία, στο οποίο προεδρεύει ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, παρακολουθεί θέματα σχετικά με την αναπηρία, δίνοντας τη δυνατότητα στα άτομα με αναπηρία να συνεισφέρουν στην κοινωνική πολιτική. Στο Συμβούλιο συμμετέχουν εκπρόσωποι της κυβέρνησης, οργανώσεων ατόμων με αναπηρία, εργοδοτών και οργανώσεων εργαζομένων.³⁴

Συλλογή δεδομένων και διαχείριση

Το MAC-C χρησιμοποιεί το Σύστημα Διαχείρισης Πληροφοριών για τη Δράση με Νάρκες (IMSMA) για επιχειρήσεις στην διαχωριστική ζώνη, και διαθέτει πληροφορίες με σχετικό αίτημα. Η τελευταία έκδοση του IMSMA εγκαταστάθηκε το 2006, δεν είναι όμως πλήρως λειτουργικό εξαιτίας τεχνικών προβλημάτων σχετικών με την μεταφορά των δεδομένων.³⁵ Το MAC-C έχει αναφέρει ότι τα νέα στοιχεία θυμάτων έχουν εισαχθεί στην βάση δεδομένων του IMSMA.³⁶ Το 2009, ο Υπουργός Εξωτερικών ανέφερε ότι τα στοιχεία έχουν συλλεχθεί από την Εθνοφρουρά και τις αστυνομικές δυνάμεις, και ότι η συλλογή δεδομένων έχει γίνει πιο γρήγορη και πιο αποτελεσματική.³⁷

Φορείς του προγράμματος για τη δράση σχετικά με νάρκες

Εθνικοί φορείς και δραστηριότητες	Αποναρκοθέτηση	Εκπαίδευση στους κινδύνους
Διοίκηση του Μηχανικού Σώματος	x	x
Διεθνείς φορείς και δραστηριότητες	Αποναρκοθέτηση	Εκπαίδευση στους κινδύνους
ArmorGroup	x	
MAG (Mines Advisory Group)	x	
Αστυνομική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο (UNPOL)		x

Σχεδιασμός

Στρατηγικός σχεδιασμός για δράση σχετικά με νάρκες

Ο στρατηγικός σχεδιασμός της Δημοκρατίας της Κύπρου σχετικά με την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της σύμφωνα με το Άρθρο 5 συνεχίζει να βασίζεται στον Εθνικό Σχεδιασμό, ο οποίος δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά τον Σεπτέμβριο 2004. Ο σχεδιασμός περιλάμβανε ένα ετήσιο χρονοδιάγραμμα για την εκκαθάριση των 18 ναρκοπεδίων στις περιοχές ελέγχου της Κύπρου. Δεν έχει δημοσιοποιηθεί κανένα σχέδιο εκκαθάρισης των περιοχών που ελέγχονται από τις Τουρκικές Στρατιωτικές Δυνάμεις. Η εκκαθάριση των 18 εναπομείναντων ύποπτων

³³ Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, «Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας», www.mlsi.gov.cy.

³⁴ Βλ. *Εκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2008*, σελ. 324· και Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, «Παγκύπριο Συμβούλιο για τα Άτομα Με Αναπηρία», www.mlsi.gov.cy.

³⁵ Βλ. *Εκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2008*, σελ. 320· Email από Michael Raine, MAC-C, 3 Απριλίου 2009· και Email από Daniel Eriksson, Προϊστάμενο τμήματος, Διαχείρισης Πληροφοριών, Διεθνές Κέντρο για την ανθρωπιστική αποναρκοθέτηση Γενεύης, 29 Ιουνίου 2009.

³⁶ Email από Michael Raine, MAC-C, 31 Μαρτίου 2009.

³⁷ Email από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών, 30 Απριλίου 2009.

επικίνδυνων περιοχών στη διαχωριστική ζώνη είχε προγραμματιστεί να ολοκληρωθεί μέχρι το 2011, παρόλο που οι περιορισμοί στην χρηματοδότηση στις αρχές του 2009 αποτελούσαν απειλή για την τήρηση αυτής τη προθεσμίας.³⁸ Οι Ειρηνευτικές Δυνάμεις των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο (UNFICYP) ζητούσαν πρόσβαση σε 12 ύποπτες επικίνδυνες περιοχές από τα εμπλεκόμενα μέρη· πρόσβαση σε έξι είχε ήδη χορηγηθεί.

Για το 2009, το MAC-C προγραμματίστηκε να εκκαθαρίσει τέσσερα μεγάλα ναρκοπέδια που περιείχαν έναν σημαντικό αριθμό ναρκών.³⁹

Ενσωμάτωση της δράσης με νάρκες στην ανασυγκρότηση και ανάπτυξη

Δεν υπάρχουν στοιχεία ότι η Κύπρος έχει επίσημα ενσωματώσει την δράση σχετικά με νάρκες στις προσπάθειες ανάπτυξης.

Εθνική ιδιοκτησία

Δέσμευση στη δράση σχετικά με νάρκες και την παροχή βοήθειας στα θύματα

Η Κύπρος έχει κάνει σταθερή πρόοδο στην αφαίρεση ναρκών κατά προσωπικού από ναρκοθετημένες περιοχές. Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη, ο μεγαλύτερος περιορισμός στις επιχειρήσεις αποναρκοθέτησης είναι το ευαίσθητο πολιτικό κλίμα της χώρας. Οι επιχειρήσεις εκκαθάρισης ναρκών έχουν να αντιμετωπίσουν καθυστερήσεις και αλλαγές προτεραιοτήτων λόγω των πολιτικών εκτιμήσεων.⁴⁰

Εθνική διαχείριση

Η Κύπρος έχει διεξάγει και διευθύνει τις αποναρκοθετήσεις των ναρκοπεδίων της Εθνοφρουράς της έξω από τη διαχωριστική ζώνη και στις περιοχές υπό τον έλεγχο της. Όλες οι αποναρκοθετήσεις μέσα στη διαχωριστική ζώνη έχουν συντονιστεί και υλοποιηθεί από τα Ηνωμένα Έθνη.

Εθνική νομοθεσία και προδιαγραφές για τη δράση με νάρκες/Μόνιμες επιχειρησιακές διαδικασίες

Καμία εθνική νομοθεσία σχετικά με τη δράση με νάρκες δεν έχει θεσπισθεί στην Κύπρο. Οι επιχειρήσεις της Εθνοφρουράς αφορούν μόνο στην αφαίρεση ναρκών κατά προσωπικού -οι νάρκες κατά οχημάτων παραμένουν στις εκκαθαρισμένες περιοχές. Έχει αναφερθεί ότι η αποναρκοθέτηση στην διαχωριστική ζώνη διεξάγεται σύμφωνα με τις Διεθνείς Προδιαγραφές για Δράση με Νάρκες (IMAS), οι οποίες έχουν διαμορφωθεί σε οδηγίες ασφαλείας από τα Ηνωμένα Έθνη, δημιουργώντας μία μόνιμη βάση για τις επιχειρησιακές διαδικασίες αναδόχων.⁴¹

Αποναρκοθέτηση και Εκκαθάριση Πεδίων Μαχών

³⁸ «Η αποναρκοθέτηση της Κύπρου είναι πιθανόν να λήξει τον Ιανουάριο εξαιτίας της έλλειψης πόρων,» *Reuters* (Λευκωσία), 29 December 2008, www.reuters.com· Email από Michael Raine, MAC-C, 3 Απριλίου 2009.

³⁹ Email από Michael Raine, MAC-C, 3 Απριλίου 2009.

⁴⁰ Ηνωμένα Έθνη, “Portfolio of Mine Action Projects 2009” («Χαρτοφυλάκιο για τα Έργα περί Δράσεως με Νάρκες για το έτος 2009»), Νέα Υόρκη, Νοέμβριος 2008, σελ. 147.

⁴¹ Βλ. *Εκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2008*, σελ. 320.

Η Διοίκηση του Μηχανικού Σώματος της Εθνοφρουράς είναι επιφορτισμένη με την εκκαθάριση ναρκοπεδίων στις περιοχές που ελέγχονται από την Κυβέρνηση.⁴² Το MAC-C διαχειρίζεται την εκκαθάριση ναρκών εντός της διαχωριστικής ζώνης μέσω δύο φορέων: η ArmorGroup Services διεξάγει την εκκαθάριση και η Mines Advisory Group διεξάγει τον ποιοτικό έλεγχο. Δεν χρησιμοποιούνται πλέον στη διαχωριστική ζώνη ειδικά εκπαιδευμένοι σκύλοι στον εντοπισμό ναρκών και το MAC-C είχε σχεδιάσει να προσλάβει ένα μικρό άρμα εξουδετέρωσης ναρκών για μικρό χρονικό διάστημα στα τέλη του 2008 για να επιταχύνει την εκκαθάριση αλλά αυτό δεν συνέβη.⁴³

Μέσα στη διαχωριστική ζώνη, εκκαθαρίστηκαν 20 ναρκοπέδια το 2008, με την καταστροφή 5,090 ναρκών κατά προσωπικού, 2,497 ναρκών κατά οχημάτων, και πέντε εκρηκτικών καταλοίπων πολέμου.⁴⁴ Η εθνοφρουρά εκκαθάρισε δύο ναρκοπέδια από νάρκες κατά προσωπικού μόνο, με την καταστροφή 392 ναρκών.⁴⁵ Επιπλέον, η εκκαθάριση του στρατιωτικού πεδίου βολής κοντά στην περιοχή της Πάφου επρόκειτο να ολοκληρωθεί μέχρι το Μάιο του 2009. Οι δραστηριότητες εκκαθάρισης έως τις 22 Μαΐου 2009 είχαν οδηγήσει στην καταστροφή 16 εκρηκτικών πολεμικών υλικών που δεν είχαν εκραγεί. Το έδαφος που είχε εκκαθαριστεί μέχρι αυτή την ημερομηνία είχε έκταση 64,564 τ.μ., και απέμεναν για εκκαθάριση 5,850 τ.μ. Καμία απόφαση δεν είχε ληφθεί σχετικά με το μελλοντικό ιδιοκτησιακό καθεστώς ή τη χρήση της γης.⁴⁶

Πρόσδος από την είσοδο ως Κράτος-μέλος

Σύμφωνα με το Άρθρο 5 της Σύμβασης για την Κατάργηση Ναρκών, η Κύπρος απαιτείται να καταστρέψει όλες τις νάρκες κατά προσωπικού σε ναρκοθετημένες περιοχές της δικαιοδοσίας ή ελέγχου της το συντομότερο δυνατό, αλλά όχι αργότερα από την 1^η Ιουλίου 2013. Η εκκαθάριση των ναρκοπεδίων της Εθνοφρουράς σε περιοχές που ελέγχονται από την Κύπρο έξω από την διαχωριστική ζώνη ξεκίνησε το 2005 από μία ομάδα αποναρκοθέτησης της Εθνοφρουράς.

Η εκκαθάριση των ναρκοπεδίων εντός της διαχωριστικής ζώνης ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 2004, και μέχρι τα τέλη του 2008 οι επιχειρήσεις αποναρκοθέτησης είχαν εκκαθαρίσει περισσότερα από 6 τ.χλμ., καταστρέφοντας περισσότερες από 9,000 νάρκες.⁴⁷ Η εκκαθάριση της διαχωριστικής ζώνης επρόκειτο να ολοκληρωθεί μέχρι το 2011, παρόλο που οι περιορισμοί στην χρηματοδότηση στις αρχές του 2009 είχαν θέσει προσωρινά σε αμφιβολία την τήρηση αυτής της προθεσμίας.

⁴² Ο.π. σελ. 321.

⁴³ Ο.π. σελ. 322· Ηνωμένα Έθνη, “Portfolio of Mine Action Projects 2009” («Χαρτοφυλάκιο για τα Έργα περί Δράσεως με Νάρκες για το έτος 2009»), Νέα Υόρκη, Νοέμβριος 2008, σελ. 147 · και Email από Michael Raine, MAC-C, 3 Απριλίου 2009.

⁴⁴ Email από Michael Raine, MAC-C, 3 Απριλίου 2009.

⁴⁵ Email από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών, 22 Μαΐου 2009.

⁴⁶ Ο.π.

⁴⁷ “Cyprus demining may end in Jan due to lack of funds” («Η αποναρκοθέτηση της Κύπρου είναι πιθανόν να λήξει τον Ιανουάριο εξαιτίας της έλλειψης πόρων»), Reuters (Λευκωσία), 29 Δεκεμβρίου 2008, www.reuters.com· Ηνωμένα Έθνη, «Χαρτοφυλάκιο για τα Έργα περί Δράσεως με Νάρκες για το έτος 2009», Νέα Υόρκη, Νοέμβριος 2008, σελ. 147.

Δεν έχει υπάρξει καμία πρόοδος στην εκκαθάριση ναρκοθετημένων περιοχών που βρίσκονται υπό τον έλεγχο των Τουρκικών Στρατιωτικών Δυνάμεων. Αυτό συνεπάγεται την νομική ευθύνη της Τουρκίας απέναντι στην Σύμβαση Κατάργησης Ναρκών ως Κράτος Μέλος της Σύμβασης Κατάργησης Ναρκών. Εντούτοις, αν η Τουρκία αποτύχει να εκπληρώσει τις νομικές της υποχρεώσεις, η Κύπρος θα υποχρεωθεί να ζητήσει παράταση της προθεσμίας βάσει του ισχυρισμού της δικαιοδοσίας στις κατεχόμενες περιοχές από τις Τουρκικές Στρατιωτικές Δυνάμεις.⁴⁸ Η Κύπρος δεν συμφώνησε σε αυτό «απλώς επειδή η Σύμβαση της Οττάβα καθιστά τις δυνάμεις κατοχής μόνες υπεύθυνες για την εκκαθάριση των ναρκών στα κατεχόμενα μέρη της Δημοκρατίας της, παρά τις διαφωνίες της Άγκυρας.»⁴⁹

Εκπαίδευση στους κινδύνους

Το 2008, οι δραστηριότητες εκπαίδευσης στους κινδύνους αυξήθηκαν, φθάνοντας περίπου στους 1,645 πολίτες που εργάζονταν στη διαχωριστική ζώνη, ιδίως αγρότες.⁵⁰ Ο αριθμός περιστατικών με νάρκες επίσης αυξήθηκε.

Η Αστυνομική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο (UNPOL) συνέχισε να παρέχει εκπαίδευση στους κινδύνους από νάρκες/εκρηκτικά κατάλοιπα πολέμου σε 1,145 αγρότες που εργάζονταν στην διαχωριστική ζώνη (500 το 2007).⁵¹ Ενημερώσεις με θέμα την εκπαίδευση σε κινδύνους οργανώθηκαν σε καφεενεία.⁵² Οι αγρότες στην Κύπρο λαμβάνουν εκπαίδευση στους κινδύνους κάθε χρόνο ως προϋπόθεση για την ανανέωση της αγροτικής άδειας τους.⁵³ Τα στελέχη της UNPOL συνέχισαν να εκπαιδεύονται από το MAC-C.⁵⁴ Η Μονάδα Αποναρκοθέτησης της Εθνοφρουράς (Διοίκηση του Μηχανικού Σώματος) διοργάνωσε τέσσερα σεμινάρια εκπαίδευσης στους κινδύνους για περίπου 500 άτομα, συμπεριλαμβανομένων ντόπιων οικογενειών, αγροτών, και εργαζομένων στη διαχωριστική ζώνη.⁵⁵ Το MAC-C επίσης παρείχε ενημέρωση για θέματα ασφάλειας για περίπου 1,600 άτομα του προσωπικού της UNFICYP.⁵⁶ Η Κύπρος ανέφερε ότι «όλα τα ναρκοπέδια της Εθνοφρουράς που βρίσκονται στη δικαιοδοσία της Δημοκρατίας της Κύπρου και υπό τον έλεγχο της έχουν περιφραχθεί, έχουν σημειωθεί με προειδοποιητικές πινακίδες και παρακολουθούνται από τα στρατεύματα σε πλήρη συμφωνία με τη Σύμβαση.»⁵⁷

⁴⁸ Βλ. για παράδειγμα, Δήλωση του ICBL, Μόνιμη Επιτροπή για την Εκκαθάριση Ναρκών, την Εκπαίδευση σε Κινδύνους από Νάρκες και Τεχνολογίες για τη Δράση με Νάρκες, Γενεύη, 28 Μαΐου 2009.

⁴⁹ Email από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών, 22 Μαΐου 2009.

⁵⁰ Email από Michael Raine, MAC-C, 31 Μαρτίου 2009· και Email από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών, 30 Απριλίου 2009.

⁵¹ Email από Michael Raine, MAC-C, 31 Μαρτίου 2009.

⁵² Ο.π.

⁵³ Βλ. Έκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2008, σελ. 323.

⁵⁴ Email από Michael Raine, MAC-C, 31 Μαρτίου 2009.

⁵⁵ Email από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών Υποθέσεων, 30 Απριλίου 2009.

⁵⁶ Email από Michael Raine, MAC-C, 31 Μαρτίου 2009.

⁵⁷ Έκθεση για το Άρθρο 7, Έντυπο I, Απρίλιος 2007· Έκθεση για το Άρθρο 7, Έντυπο I, Απρίλιος 2006· Έκθεση για το Άρθρο 7, Έντυπο I, 22 Απριλίου 2005· και Έκθεση για το Άρθρο 7 (για την χρονική περίοδο 1 Ιουλίου– 31 Δεκεμβρίου 2003), Έντυπο I.

Δεν είναι γνωστό εάν, το 2008, οι Τουρκικές δυνάμεις διοργάνωσαν Εκπαίδευση στους κινδύνους. Το Υπουργείο Εξωτερικών της Κύπρου έχει αναφέρει ότι «η Κυβέρνηση της Δημοκρατίας δεν διεξάγει εκπαίδευση στους κινδύνους σε κατεχόμενες περιοχές.»⁵⁸

Στον εθνικό σχεδιασμό της Κύπρου για δράση με νάρκες δεν περιλαμβάνεται η εκπαίδευση σε κινδύνους⁵⁹ αλλά η UNPOL παρέχει εκπαίδευση σε κινδύνους σε πολίτες, χωρίς καμία διακοπή, από το 2006.⁶⁰ Πρωτύτερα, μια αποστολή της Υπηρεσίας Δράσης Κατά των Ναρκών των Ηνωμένων Εθνών δεν έκρινε απαραίτητη την εκπαίδευση σε κινδύνους διότι ο κίνδυνος για τους πολίτες από νάρκες στην Κύπρο είναι ελάχιστος.⁶¹ Στην Έκθεση του Άρθρου 7 για το έτος 2007 και 2008, η Κύπρος ανέφερε στο Έντυπο Ι ότι η κατάσταση παρέμεινε «Αμετάβλητη από την τελευταία έκθεση.»⁶² Στην Έκθεση του Άρθρου 7 για το 2006, δεν είχε αναφέρει δραστηριότητες εκπαίδευσης σε κινδύνους, αλλά ανέφερε ότι οι ναρκοθετημένες περιοχές ήταν περιφραγμένες και σημασμένες.⁶³

Παροχή υποστήριξης στα θύματα

Ο συνολικός αριθμός επιζώντων είναι άγνωστος, αλλά οι επιζώντες είναι τουλάχιστον επτά. Ο τομέας υγείας της Κύπρου διαθέτει επαρκή μέσα περίθαλψης των νέων θυμάτων ναρκών,⁶⁴ και παρέχεται δωρεάν ιατρική υποστήριξη, αποκατάσταση, *ex gratia* χρηματική αποζημίωση, και μηνιαίο επίδομα αναπηρίας στους επιζώντες.⁶⁵

Οι επιζώντες πολίτες και οι οικογένειές τους δικαιούνται να λαμβάνουν δωρεάν ιατρικές υπηρεσίες σε κρατικά νοσοκομεία και ινστιτούτα, εκτός από την αποζημίωση και τα επιδόματα. Το προσωπικό του στρατού που ασχολείται με δραστηριότητες αποναρκοθέτησης απολαμβάνει τα ίδια προνόμια αλλά, σε περίπτωση θανάσιμου ατυχήματος, οι συγγενείς τους δικαιούνται χρηματική αποζημίωση. Επιπλέον, το Υπουργείο Άμυνας ή το Υπουργείο Οικονομικών μπορεί να συστήσει *ex gratia* επιδόματα για τους επιζώντες ναρκών και τις οικογένειες των θυμάτων ναρκών, τα οποία υπόκεινται σε έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο.⁶⁶

⁵⁸ Email από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών, 30 Απριλίου 2009.

⁵⁹ Βλ. Έκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2008, σελ. 324.

⁶⁰ Ο.π. σελ. 323.

⁶¹ Βλ. Έκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2005, σελ. 319· και Έκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2004, σελ. 383.

⁶² Έκθεση για το Άρθρο 7 (για το ημερολογιακό έτος 2008), Έντυπο Γ Έκθεση για το Άρθρο 7 (για το ημερολογιακό έτος 2007), Έντυπο Ι.

⁶³ Έκθεση για το Άρθρο 7, Απρίλιος 2007.

⁶⁴ Βλ. Έκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2008, σελ. 324.

⁶⁵ Έκθεση για το Άρθρο 7 (για την χρονική περίοδο 1 Ιουλίου έως 31 Δεκεμβρίου 2003), Έντυπο J· Δημοκρατία της Κύπρου, “Contribution of Cyprus to a Mine-Free World – National Plan for the Implementation of the Ottawa Convention” («Συνεισφορά της Κύπρου σε έναν κόσμο ελεύθερο από νάρκες – Εθνικός Σχεδιασμός για την Εφαρμογή της Συνθήκης της Οττάβα»), Αύγουστος 2005, σελ. 18, www.mfa.gov.cy· και Έκθεση Παρατηρητηρίου Ναρκών Εδάφους για το έτος 2004, σελ. 384.

⁶⁶ Ο.π.

Μη Κύπριοι επιζώντες από νάρκες, συμπεριλαμβανομένων των παράνομων μεταναστών, λαμβάνουν δωρεάν ιατρική περίθαλψη στο ίδιο μέτρο με τους Κύπριους πολίτες.⁶⁷ Τα μετά τη θεραπεία θέματα για τους παράνομους μετανάστες εξετάζονται, ωστόσο, από την Κυβέρνηση κατά περίπτωση.⁶⁸

Οι δύο ναρκοσυλλέκτες που τραυματίστηκαν το 2008 έλαβαν τις πρώτες ιατρικές βοήθειες στην Κύπρο και κατόπιν μεταφέρθηκαν στο εξωτερικό· και τα δύο καλύφθηκαν από την ασφάλεια του εργοδότη τους.⁶⁹ Οι επιζώντες πολίτες που τραυματίστηκαν το 2008 έλαβαν δωρεάν ιατρική περίθαλψη και τους χορηγήθηκε άδεια να παραμείνουν νόμιμα στην Κύπρο.⁷⁰ Το 2008, στις περιοχές που ελέγχονται από την Τουρκία, φέρεται ότι οι αρχές προσέλαβαν 423 άτομα με αναπηρία και παρείχαν οικονομική ενίσχυση στα 3,155 από τα περίπου 3,928 καταγεγραμμένα άτομα με αναπηρία.⁷¹

Η Κύπρος διαθέτει νομοθεσία για την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, που αφορά στην εκπαίδευση, την πρόσληψη, την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη, και σε άλλες μορφές κοινωνικής προστασίας.⁷² Αυτές οι παροχές έχουν ισχύ, αν και η φυσική πρόσβαση σε κτίρια παραμένει πρόβλημα.⁷³ Στις 30 Μαρτίου 2007, η Κύπρος υπέγραψε τη Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και το Προαιρετικό Πρωτόκολλο, χωρίς να την έχει επικυρώσει μέχρι την 1^η Ιουλίου 2009.

Υποστήριξη για Δράση με Νάρκες

Τον Απρίλιο 2006, ο εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας των Ηνωμένων Εθνών παρείχε χρηματοδότηση της τάξης των 11 εκ. ευρώ € (US\$16,2 εκ.) για την επίτευξη μιας «ελεύθερης από νάρκες Κύπρου». Η εκκαθάριση των ναρκών στη διαχωριστική ζώνη είχε εκτιμηθεί ότι θα κοστίσει 6 εκ. ευρώ €, ενώ υπολογίζεται ότι θα χρειαστούν επιπλέον 5 εκ. ευρώ € για απροσδιόριστη δράση με νάρκες ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της «ελεύθερης από νάρκες» Κύπρου.⁷⁴ Το Δεκέμβριο 2008, το MAC-C ανέφερε ότι η ολοκλήρωση των επιχειρήσεων εκκαθάρισης των ναρκών στην διαχωριστική γραμμή θα κόστιζε \$7 εκ.⁷⁵

⁶⁷ Email από Παναγιώτη Παπαδόπουλο, Υπουργό Εξωτερικών, 30 Απριλίου 2009.

⁶⁸ Ο.π.

⁶⁹ Ο.π.· και Email από Michael Raine, MAC-C, 31 Μαρτίου 2009.

⁷⁰ Ο.π.

⁷¹ Πολιτειακό Τμήμα των Ηνωμένων Πολιτειών, “2008 Country Reports on Human Rights Practices: Cyprus” («2008 - Έκθεση Πρακτικών Κρατών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα: Κύπρος»), Ουάσιγκτον, 25 Φεβρουαρίου 2008.

⁷² Ο.π.

⁷³ Ο.π.

⁷⁴ “UN official optimistic Cyprus to be mine-free in a few years” («Αξιωματικός των Ηνωμένων Εθνών είναι αισιόδοξος για την απελευθέρωση της Κύπρου από νάρκες σε λίγα χρόνια»), *Financial Mirror* (Λευκωσία), 7 Απριλίου 2006, www.financialmirror.com.

⁷⁵ “Funding shortfall could end mine operation” («Η έλλειψη χρηματοδότησης θα μπορούσε να τερματίσει την επιχείρηση κατά των ναρκών»), Ένωση Διεθνούς Τύπου (United Press International, UPI) (Λευκωσία), 30 Δεκεμβρίου 2008, www.upi.com.

Σύμφωνα με τον Εθνικό Σχεδιασμό για την εφαρμογή της Συνθήκης της Οτάβα για το 2005-2013, ο συνολικός προϋπολογισμός για την καταστροφή των ναρκών κατά προσωπικού εκτός της διαχωριστικής ζώνης συμπεριλαμβανομένων των ναρκών που έχουν τοποθετηθεί σε περιοχές υπό τον έλεγχο της Κύπρου, ήταν 475.350 κυπριακές λίρες (\$1,2 εκ./€811.510).⁷⁶ Το Παρατηρητήριο Ναρκών δεν γνωρίζει τις εκτιμήσεις προϋπολογισμού από το 2005 για την ολοκλήρωση των προγραμμάτων δράσης με νάρκες έξω από την διαχωριστική ζώνη.

Παροχή εθνικής υποστήριξης για δράσης με νάρκες

Τον Ιούνιο 2008, η Διεύθυνση Αμυντικής Πολιτικής ανέφερε ότι ο ετήσιος προϋπολογισμός της Κυπριακής Εθνοφρουράς συμπεριέλαβε ένα στοιχείο προϋπολογισμού για την εφαρμογή της Σύμβασης Κατάργησης Ναρκών. Η Διεύθυνση ανέφερε κονδύλια για τη δράση σχετικά με νάρκες συνολικού ύψους €100.000 (\$147.260) για το 2008 και προγραμματισμένα κονδύλια για το 2009 συνολικού ύψους €50.000 (\$73.630).⁷⁷

Σύμφωνα με τον Εθνικό Σχεδιασμό, το αναγκαίο κόστος για την καταστροφή των ναρκών κατά προσωπικού εκτός της διαχωριστικής ζώνης θα καλυφθεί από τον εθνικό προϋπολογισμό.⁷⁸ Το Νοέμβριο 2008, η Κύπρος ανέφερε ότι «η διαδικασία καταστροφής ναρκών κατά προσωπικού σε ναρκοπέδια δεν παρακωλύθηκε από συγκυρίες,» και ότι οι ομάδες αποναρκοθέτησης υποστηρίχθηκαν «τεχνικά και οικονομικά.»⁷⁹ Το Μάιο 2009 η Κύπρος ανέφερε ότι δεν χρειαζόταν «εξωτερική παροχή υποστήριξης» είτε για την εκκαθάριση ναρκών, είτε για τις διαδικασίες καταστροφής.⁸⁰

Διεθνής συνεργασία και παροχή υποστήριξης

Δεν αναφέρθηκε καμία διεθνή χρηματοδότηση για δράση με νάρκες στην Κύπρο το 2008. Το 2007, αναφέρθηκε ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα παρείχε 4 εκ. ευρώ € (\$5.484.400), μέσω του προγράμματος Κοινοπραξία για το Μέλλον (PFP) στην UNDP, με στόχο την υποστήριξη της εκκαθάρισης των ναρκοθετημένων περιοχών υπό Τουρκικό έλεγχο στο βόρειο τμήμα της διαχωριστικής ζώνης.⁸¹ Η διάρκεια της χρηματοδότησης είχε αρχικά αναφερθεί για το χρονικό διάστημα Σεπτεμβρίου 2007 έως Σεπτεμβρίου 2009.⁸² Εντούτοις, το Δεκέμβριο του 2008, το MAC-C ανέφερε ότι η χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας θα έληγε τον Ιανουάριο του 2009, και ότι η εκκαθάριση ναρκών στην διαχωριστική ζώνη θα μπορούσε να διακοπεί εξαιτίας

⁷⁶ Δημοκρατία της Κύπρου “Contribution of Cyprus to a Mine-Free World – National Plan for the Implementation of the Ottawa Convention” («Συνεισφορά της Κύπρου σε έναν κόσμο ελεύθερο από νάρκες – Εθνικός Σχεδιασμός για την Εφαρμογή της Συνθήκης της Οττάβα»), Αύγουστος 2005, σελ. 18, www.mfa.gov.cy.

⁷⁷ Email από Συνταγματάρχη Γενάρη Ανδρέα, Διεύθυνση Αμυντικής Πολιτικής, Λευκωσία, 24 Ιουνίου 2009.

⁷⁸ Δημοκρατία της Κύπρου, “Contribution of Cyprus to a Mine-Free World – National Plan for the Implementation of the Ottawa Convention” («Συνεισφορά της Κύπρου σε έναν κόσμο ελεύθερο από νάρκες – Εθνικός Σχεδιασμός για την Εφαρμογή της Συνθήκης της Οττάβα»), Αύγουστος 2005, σελ. 18, www.mfa.gov.cy.

⁷⁹ Δήλωση Κύπρου, Ένατο Συνέδριο για τα Κράτη μέλη, Γενεύη, 27 Νοεμβρίου 2008.

⁸⁰ Δήλωση Κύπρου, Μόνιμη Επιτροπή για την Εκκαθάριση Ναρκών, την Εκπαίδευση σε Κινδύνους από Νάρκες και Τεχνολογίες για τη Δράση με Νάρκες, Γενεύη, 28 Μαΐου 2009.

⁸¹ Email από την Laura Liguori, Αξιωματικός Υπηρεσίας, Γενική Διοίκηση Εξωτερικών Σχέσεων, Ε.Κ., 19 Μαρτίου 2008 και Ε.Κ., “Instrument of financial support to encourage the economic development of the Turkish Cypriot community: Summary Project Fiche – 2006” («Εργαλείο οικονομικής υποστήριξης για την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης της Τουρκοκυπριακής κοινότητας: Περιληπτικό Πρόγραμμα Fiche–2006), σελ. 12.

⁸² Ο.π.

της απουσίας πρόσθετης χρηματοδότησης.⁸³ Τον Ιανουάριο 2009, το Ηνωμένο Βασίλειο χορήγησε £46.700 (€86.605) για να καλύψει το κόστος εκκαθάρισης του MAC-C κατά τη διάρκεια Φεβρουαρίου και Μαρτίου 2009.⁸⁴ Η Κύπρος δεν ανέφερε διατήρηση των ελλειμμάτων χρηματοδότησης στις δηλώσεις της στις συνδιασκέψεις της Μόνιμης Επιτροπής του Μαΐου 2009, ούτε ανέφερε αν έχει εξασφαλίσει πρόσθετη χρηματοδότηση για να καλύψει το κόστος για τους υπόλοιπους μήνες του 2009.

⁸³ “Funding shortfall could end mine operation” («Η έλλειψη χρηματοδότησης θα μπορούσε να τερματίσει την επιχείρηση κατά των ναρκών»), Ένωση Διεθνούς Τύπου (United Press International,UPI) (Λευκωσία), 30 Δεκεμβρίου 2008, www.upi.com.

⁸⁴ “UK throws cash lifeline to Cyprus mines project” («Το Ηνωμένο Βασίλειο ρίχνει σωστικό σχοινί από χρήματα στο Κυπριακό πρόγραμμα για τις νάρκες»), Reuters, 22 January 2009. uk.reuters.com.